

عروس کلام

(ادایہای ادبی)

دوره اول و دوم متوسطه

محسن اسدالہ سلمان پور

سرشناسه:

اسداله سلمان پور، محسن، ۱۳۵۲ -

عنوان و نام پدیدآور:

عروس کلام: آرایه‌های ادبی دوره اول و دوم متوسطه/ مولف محسن اسداله سلمان پور.

مشخصات نشر:

دزفول: اهورا قلم، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری:

[۳]، ۱۱۰ ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

شابک:

۹۷۸-۶۰۰-۴۲۶-۰۷۴-۹

وضعیت فهرست نویسی:

فیا

یادداشت:

واژه‌نامه.

یادداشت:

کتابنامه: ۱۰۷ - ۱۱۰.

عنوان دیگر:

آرایه‌های ادبی دوره اول و دوم متوسطه.

موضوع:

فارسی -- معانی و بیان -- راهنمای آموزشی (متوسطه)

موضوع:

Persian language -- Rhetoric -- Study and teaching (Secondary)

موضوع:

فارسی -- معانی و بیان -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (متوسطه)

موضوع:

Persian language -- Rhetoric -- Examinations, questions, etc. (Secondary)

موضوع:

فارسی -- بدیع -- راهنمای آموزشی (متوسطه)

موضوع:

Persian language -- *Badi' -- Study and teaching (Secondary)

موضوع:

شعر فارسی -- راهنمای آموزشی

موضوع:

Persian poetry -- Study and teaching

رده بندی کنگره:

۱۳۹۶/۴/۱۱ الف/۱۱۶ PIR

رده بندی دیویی:

۱۱۶/۴۲۰۷۶

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۶۹۹۲۰

عروس کلام

(آرایه‌های ادبی)

دوره اول و دوم متوسطه

مؤلف: محسن اسداله سلمان پور

انتشارات: اهورا قلم

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۶

چاپ: پیشگام

قطع: رقعی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۲۶-۰۷۴-۹

پست الکترونیک ناشر:

ISBN : 978-600-426-074-9

ahoor.ghalam@yahoo.com

www.ahoor.ghalam.ir

نشانی اینترنتی:

آدرس: دزفول، خ اکباتان، بین خ میرداماد و خ قاضی، کوچه بنفشه، پلاک ۱۹۴

شماره تماس: ۰۹۱۶۶۴۱۵۸۹۴ - ۰۶۱۴۲۲۴۹۱۲۴

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
۴.....	پیش‌گفتار
۷.....	فصل اول: شعر
۸.....	شعر چیست؟
۱۱.....	فصل دوم: بررسی شعر و آشنایی با چند اصطلاح
۱۲.....	بررسی ساختاری یک غزل
۱۶.....	خودارزیابی
۱۷.....	فصل سوم: قالب‌های شعری
۱۸.....	قصیده
۲۳.....	غزل
۲۶.....	مثنوی
۳۰.....	قطعه
۳۲.....	دوبیتی
۳۳.....	رباعی
۳۴.....	چهارپاره
۳۶.....	ترجیع‌بند

۳۷.....	ترکیب‌بند
۳۸.....	مستزاد
۴۰.....	شر نیمایی
۴۶.....	فصل ۳۰: بیان
۴۷.....	علم بیان
۴۹.....	تشبیه
۵۲.....	استعاره
۵۵.....	مجاز
۵۷.....	کنایه
۵۹.....	فصل پنجم: بدیع
۶۰.....	تعریف علم بدیع
۶۲.....	آرایه‌های درونی (لفظی) بدیع
۶۲.....	جناس
۶۴.....	اشتقاق
۶۴.....	سجع
۶۵.....	موازنه و ترصیع
۶۷.....	واج آرایی
۶۸.....	تکرار و تصدیر

۷۰.....	آرایه‌های معنوی بدیع.....
۷۰.....	مراعات نظیر.....
۷۱.....	تلمیح.....
۷۳.....	تضاد.....
۷۵.....	تضاد.....
۷۶.....	تناقض.....
۷۸.....	حسن آمیزی.....
۸۰.....	ایهام.....
۸۲.....	لف و نشر.....
۸۳.....	اغراق.....
۸۵.....	حسن تعلیل.....
۸۶.....	فصل ششم: کنایات فارسی (۱) پایه دهم دوره دوم متوسطه.....
۱۰۳.....	واژه‌نامه انگلیسی- فارسی.....
۱۰۷.....	منابع و مآخذ.....

شمع بزم آفرینش شاه مردان است و بس

مگر تویی از جان غلام شاه مردان غم مخور

مقدمه

حقیقت آن است که هنوز با گذر هزار سالی که بر ادب پارسی گذشته، زیباشناسی زیباییانی سخن آن طور که باید شناخته و شناسانده نشده است.

این همه زیبایی در مکتب کهن، کتب و مقالات فراوانی که در این زمینه نگارش یافته؛ ما از دستیابی به یک ایده مدرن برای زیباگرایی و زیباندیشی بازمانده ایم.

اغلب کسانی که زیبا می نویسد در حدره ادب نیستند یا اندک اند، چه بسا کسانی که در زمره بهترین های ادبیات کلاسیک قرار گرفته اما شمه ای از زیبایی های خاطره انگیز ادبی خلق نکرده اند.

شکی نیست که جنبه های ذوقی این علم بر علوم و فنون آسان می چربد. آشنایی با آرایه های ادبی و علوم و فنون مربوط به آن می توان زیباسازی و زیباشناختی به مرحله ای ایده آل دست یافت.

کاربرد طبیعی و ساده ای این علم در تأثیرگذاری کلام بسیار مهم است لذا نویسنده ای که به طور تصنعی این فنون را به کار می گیرد مخاطبانش به

۲.....عروس کلام (آرایه‌های ادبی) دوره اول و دوم متوسطه

ضعف مطالبش واقف می‌شوند و آن نوشته را نه تنها دل‌انگیز بلکه دل‌گزا و خسته کننده خواهد کرد.

تسلط بر علوم و فنون ادبی ما را در زیباآفرینی و تهیج مخاطبانمان یاری می‌دهد، خوانش یک مطلب زیبا و هنری باید ما را به رقص وادارد.

رقص آهنگی جز مستی روحی چیزی به همراه ندارد. هیجان و شور در یک نوشته باید رویاهای ما را به مرحله‌ای از خودآگاهی و خود محوری و یک نوع آفرینش ادبی وادارد.

آن چیزی که نمی‌توانیم بر زبان جاری سازیم با رقص امکان‌پذیر است. واژه‌ها آن‌گونه در این موج خروشان نظرمان در رقصند که ما را به وجد می‌کشند.

خوانش آثار قدما و سبک نگارش آن‌ها و بهره‌گیری از این عناصر زیبایی سخن ما را بر این مهم استوارتر خواهد کرد.

تکرار و تمرین و بهره‌گیری از مثال‌های گوناگون می‌تواند یادگیری را افزایش دهد.

نگارش این مجموعه توسط فرزندان قابل توجه بوده و از منابع و مآخذی بهره گرفته که در خور توجه بوده، امید آن‌که استادان و دبیران محترم با

مطالعه‌ی دقیق و موشکافانه و نقادانه‌ی خود نظراتشان را در جهت بهبود کیفیت علمی انشا فرمایند.

با تشکر و امتنان فراوان

علی اسداله سلمان‌پور

اسفندماه ۹۵

www.ketab.ir